

დამტკიცებულია შპს „ქ. თბილისის საშუალო სკოლა ლამპარის“
დირექტორის 2021 წლის 07.04.2021 წლის №11 ბრძანებით

დ. ქსდაგიძე

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულება
შპს „ქ.თბილისის საშუალო სკოლა ლამპარის“

უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის
წესი და პირობები

თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. რეგულირების სფერო და მიზანი

1. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის წესი და პირობები (შემდგომში – წესი) შემუშავებულია „ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2019 წლის 29 იანვრის N06/ნ ბრძანების შესაბამისად და ადგენს შპს „ქ.თბილისის საშუალო სკოლა ლამპარში“ (შემდგომში – სკოლა) სასკოლო დროს უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მიზნით განსახორციელებელ პრევენციულ და უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევის დროს განსახორციელებელ ღონისძიებებს.

2. წესის მიზანია:

- ა. ბავშვთა უფლებების დაცვა და ბავშვთა საუკეთესო ინტერესების გათვალისწინება;
- ბ. სკოლის ტერიტორიაზე სასკოლო დროს უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მიზნით პრევენციული ღონისძიებების განხორციელება და დარღვევებზე ეფექტური რეაგირება;
- გ. უსაფრთხო სასკოლო გარემოს უზრუნველყოფა;
- დ. სკოლის სტრუქტურული ერთეულების კოორდინირებული მოქმედების ხელშეწყობა.

მუხლი 2. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მექანიზმები

- 1. სკოლა დაწესებულება ვალდებულია შექმნას მოსწავლეების, მასწავლებლებისა და თანამშრომლების სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემო.
- 2. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვისთვის სკოლა ვალდებულია:
  - 2.1. განახორციელოს პრევენციული ღონისძიებები;
  - 2.2. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევისას უზრუნველყოს შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;
- 3. სკოლის ორივე შენობაში, სასკოლო პროცესის მიმდინარეობისას საზოგადოებრივი წესრიგისა და დისციპლინის დაცვაზე პასუხისმგებელი პირები არიან უსაფრთხოების მენეჯერები;
- 4. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით, სკოლის ორივე მისამართზე (ჭყონდიდელის ქ.№ 56 და შეყლაშვილის ქ.№ 23) არსებულ შენობებში, ყველა სართულზე განთავსებულია ხანძარსაწინააღმდეგო ინვენტარი და ევაკუაციის გეგმა.

თავი II. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მიზნით განსახორციელებელი პრევენციული ღონისძიებები

მუხლი 3. ინფორმირებულობის უზრუნველყოფა

ინფორმირებულობის უზრუნველყოფის მიზნით, სკოლა ვალდებულია სკოლის შენობაში თვალსაჩინო ადგილას განათავსოს:

- ა. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ – „112“-ის ცხელი ხაზის ნომერი – 112 (შემდგომში – 112);
- ბ. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ნომერი – 2 200 220;
- გ. საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვაზე დირექტორის მიერ განსაზღვრული პირების, უსაფთხოების მენეჯერების მობილური ტელეფონის ნომერი;
- ე. საქართველოს სახალხო დამცველის ცხელი ხაზი – 598 08 30 06 (1481).

მუხლი 4. მოსწავლეთა უფლებებისა და წესების გაცნობა

- 1. სკოლის დირექციის წარმომადგენლები სასწავლო წლის განმავლობაში მოსწავლეებს აცნობენ სკოლის საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმას, უფლებებსა და წესებს;
- 2. მოსწავლეებისათვის მოსწავლის უფლებებისა და წესების გაცნობა შესაძლებელია განხორციელდეს მისი ვიზუალიზაციით, სახელოვნებო/შემოქმედებითი მიდგომების გამოყენებით და სხვა ღონისძიების ორგანიზების სახით.

მუხლი 5. ფსიქოლოგიური დახმარების მიღება

მოსწავლეებს, სკოლის დირექციის წარმომადგენლებს ან/და მასწავლებლებს ფსიქოლოგიური დახმარების მიღება შეუძლიათ სკოლის ფსიქოლოგთან, რომელიც მოსწავლეს, სკოლის დირექციის წარმომადგენელსა და მასწავლებელს ფსიქოლოგიური დახმარების ფარგლებში უწევს კონსულტაციას პრობლემების შესაძლო გადაჭრის გზებთან დაკავშირებით.

მუხლი 6. საგანმანათლებლო-საინფორმაციო ხასიათის ღონისძიებები

- 1. სკოლა ვალდებულია სასწავლო წლის განმავლობაში სულ მცირე ერთხელ აწარმოოს მოსწავლეებისთვის საგანმანათლებლო-საინფორმაციო კამპანია:
  - ა. ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ;
  - ბ. დისკრიმინაციის წინააღმდეგ;
  - გ. ბულინგისა და კიბერბულინგის წინააღმდეგ;
  - დ. ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაციასთან დაკავშირებით.
- 2. მოსწავლეებისათვის საგანმანათლებლო-საინფორმაციო კამპანია სკოლამ შეიძლება აწარმოოს ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ საკითხებზე:
  - ა. დისკუსიების/დებატების მოწყობით;
  - ბ. საკლასო/სასკოლო ესეების კონკურსის გამართვით;
  - გ. საკლასო/სასკოლო ნახატების კონკურსის გამართვით;
  - დ. სპორტული შეჯიბრებების ორგანიზებით;
  - ე. საკლასო/სასკოლო თეატრალური წარმოდგენების გამართვით;
  - ვ. ფილმების/ვიდეორგოლების ჩვენებით;
  - ზ. როლური თამაშების გამართვით;
  - თ. სხვადასხვა ხასიათის კვირეულების მოწყობით (მაგ: დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლის კვირეული);
  - ი. მართლწესრიგის ოფიცერთან ან/და უზნის ინსპექტორთან მოსწავლეების შეხვედრების ორგანიზებით;

კ. უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ფსიქოლოგიის/სამართლის/სოციალური მუშაობის მიმართულების ბაკალავრიატის დამამთავრებელი კურსის სტუდენტების ან/და მაგისტრანტებისა და მოსწავლეების შეხვედრების ორგანიზებით;

ლ. შესაბამის საკითხებზე მომუშავე სპეციალისტებთან მოსწავლეების შეხვედრების ორგანიზებით და სხვა;

3. სკოლა ვალდებულია სასწავლო წლის განმავლობაში სულ მცირე ერთხელ აწარმოოს მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენლებთან საგანმანათლებლო-საინფორმაციო ხასიათის ღონისძიებები ისეთ საკითხებზე, როგორცაა:

ა. მშობლის როლი ბავშვის განათლებაში და აღზრდაში;

ბ. შვილთან ეფექტური კომუნიკაცია;

გ. ძალადობა (მათ შორის ნაადრევი ქორწინება) და მისი გავლენა ბავშვის ფსიქოლოგიაზე;

დ. ოჯახში ძალადობა და მისი გავლენა ბავშვის ფსიქოლოგიაზე;

ე. ბულინგი, კიბერბულინგი და მათი გავლენა ბავშვის ფსიქოლოგიაზე;

ვ. ჯანსაღი ცხოვრების წესი;

ზ. სხვა საკითხები, რომლებიც უზრუნველყოფს კანონიერი წარმომადგენლის ჩართულობის ამაღლებას მოსწავლის სასკოლო ცხოვრებაში.

მუხლი 7. დირექტორის უფლებამოსილებები და ვალდებულებები

1. დირექტორი ხელს უწყობს და უზრუნველყოფს სკოლის ორივე მისამართზე სასკოლო დროს უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის სფეროში უსაფრთხოების მენეჯერებისა და სკოლის სტრუქტურული ერთეულების კოორდინირებულ მუშაობას;

2. დირექტორი:

ა. განიხილავს სკოლის ორივე შენობაში სასკოლო დროს უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებს, იღებს შესაბამის რეკომენდაციებს და იღებს გადაწყვეტილებას შემდგომი რეაგირებისათვის;

ბ. უფლებამოსილია მოისმინოს და შეიმუშაოს ინიციატივები სასკოლო დროს უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვასთან დაკავშირებით საგანმანათლებლო-საინფორმაციო ხასიათის ღონისძიებების ჩატარების შესახებ.

გ. მოსწავლეთა/კანონიერ წარმომადგენელთა საგანმანათლებლო-საინფორმაციო ხასიათის ღონისძიებების ორგანიზების მიზნით დაგეგმოს შემდეგი აქტივობები:

✓ მოიწვიოს ფსიქოლოგები;

✓ მოიწვიოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ფსიქოლოგიის/სამართლის/სოციალური მუშაობის მიმართულების ბაკალავრიატის დამამთავრებელი კურსის სტუდენტები ან/და მაგისტრანტები;

✓ მოიწვიოს მართლწესრიგის ოფიცერი ან/და უბნის ინსპექტორი;

მუხლი 8. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვაზე პასუხისმგებელი პირების უფლება-მოვალეობები

1. უსაფრთხოების და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვაზე პასუხისმგებელი პირები, უსაფრთხოების მენეჯერები უფლებამოსილნი არიან ისარგებლონ სკოლის

ინფრასტრუქტურით, მისი უძრავ-მომრავი ქონებით საკუთარი მოვალეობების შესრულების პროცესში.

2. უსაფრთხოების მენეჯერები უფლებამოსილნი არიან მონაწილეობა მიიღონ სკოლის სტრუქტურული ერთეულების მუშაობაში და წარადგინონ წესრიგისა და დისციპლინის დაცვასთან დაკავშირებული საკითხები.

3. უსაფრთხოების მენეჯერები უფლებამოსილნი არიან თავიანთი უფლებების დასაცავად გაასაჩივრონ სკოლის გადაწყვეტილებები და ქმედებები.

4. უსაფრთხოების მენეჯერები ვალდებული არიან უზრუნველყონ საზოგადოებრივი წესრიგისა და დისციპლინის დაცვა სკოლის შენობაში და მის ტერიტორიაზე, გამოვლენილი დარღვევის შესახებ სკოლის დირექციის ინფორმირება, საჭიროების შემთხვევაში, მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლისათვის მომხდარი ფაქტის შესახებ შეტყობინება.

5. უსაფრთხოების მენეჯერები უზრუნველყოფენ საგანგებო სიტუაციების დროს სსიპ - 112-თან დაკავშირებას, სამართალდარღვევის ფაქტის გამოვლენისას შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოების შეტყობინებას.

6. უსაფრთხოების მენეჯერები ვალდებული არიან შეასრულონ წინამდებარე დებულებით დაკისრებული ფუნქცია-მოვალეობები და სკოლის დირექციის კანონშესაბამისი მითითებები.

თავი III. სკოლის ტერიტორიაზე სასკოლო დროს უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევის დროს განსახორციელებელი ღონისძიებები

მუხლი 9. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევა

1. სკოლაში უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევას წარმოადგენს:

ა) საგანგებო სიტუაციები (ხანძარი, მიწისძვრა, წყალდიდობა და ა.შ.);

ბ) საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისათვის რისკის შემცველი (ფართო გავრცელების პოტენციალის მქონე) გადამდები დაავადების შემთხვევა სკოლაში (შემდგომში – გადამდები დაავადების შემთხვევა).

გ) სუიციდური აზრი, სუიციდის მცდელობა, სუიციდი;

დ) თვითდაზიანება;

ე) ფეთქებადი ნივთიერებების სკოლაში აღმოჩენა ან სკოლაში ფეთქებადი ნივთიერებების არსებობის შესახებ შეტყობინება;

ვ) მოსწავლის მიერ საქართველოს კანონმდებლობით აკრძალული ნივთის, სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის იარაღის ქონა, ასევე იმ საგნის ქონა, რომელსაც სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის კვალი ატყვია, სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენით მოპოვებული ნივთისა და ფასეულობის, აგრეთვე იმ საგნისა და დოკუმენტის ქონა, რომლებიც საჭიროა სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის გარემოებათა გასარკვევად;

ზ) მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის სხვა თანამშრომლის მიერ თამბაქოს, ალკოჰოლის ან/და ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების, ფსიქოტროპული ნივთიერების, მისი ანალოგის ან

მლიერმოქმედი ნივთიერების შეტანა, რეალიზაცია, მოხმარება სკოლის ტერიტორიაზე ან/და მათი ზემოქმედების ქვეშ ყოფნა;

თ) მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესზე გამოუცხადებლობა ან/და დაგვიანება საპატიო მიზეზის გარეშე, იმ შემთხვევაში, როდესაც აღნიშნულის შესახებ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი არ არის ინფორმირებული, ასევე მოსწავლის მიერ საგაკვეთილო/სასწავლო პროცესის მიმდინარეობისას კლასის ან/და სკოლის დატოვება შესაბამისი საფუძვლისა და ნებართვის გარეშე;

ი) მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ნებისმიერი სახის ძალადობა;

კ) მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ჩადენილი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსითა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული ნებისმიერი სამართალდარღვევა;

ლ) მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ბულინგის ან კიბერბულინგის ჩადენა;

მ) მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ განხორციელებული დისკრიმინაცია ნებისმიერი ნიშნის მიხედვით;

ნ) მოსწავლის დესტრუქციული ქცევა;

ო) მოსწავლის მიერ ფულის/ნივთის უნებართვოდ აღება, ფულის შეგროვება, ფულის/ნივთის სხვა მოსწავლისათვის იძულების ნებისმიერ ფორმით გამორთმევა;

პ) მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის თანამშრომლის/სკოლის ქონების ხელყოფა;

ჟ) სხვა გარემოება ან/და ქმედება, რომელმაც შეიძლება სკოლის ტერიტორიაზე სასკოლო დროს საფრთხე შეუქმნას იქ მყოფ პირთა სიცოცხლეს ან/და ჯანმრთელობას ან/და ქონებას, სკოლის გამართულ ფუნქციონირებას ან/და სასწავლო პროცესის მიმდინარეობას, ასევე სკოლის შინაგანაწესის, მოსწავლის ქცევის კოდექსისა და მასწავლებლის პროფესიული ეთიკის კოდექსის დარღვევა.

მუხლი 10. საგანგებო სიტუაციების დროს უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. საგანგებო სიტუაციების დროს უსაფრთხოების მენეჯერები ან/და სკოლის დირექტორის მოადგილე რეკავენ განგაშის ზარს და საფრთხის შესახებ ატყობინებენ შენობაში მყოფ ყველა პირს.

2. განგაშის ზარის დარეკვისთანავე სავალდებულოა სასწავლო პროცესის შეწყვეტა.

3. უსაფრთხოების მენეჯერმა ან/და სკოლის დირექტორის მოადგილემ უნდა უზრუნველყოს სიმშვიდის შენარჩუნება და პანიკის აღკვეთა.

4. უსაფრთხოების მენეჯერები ან/და სკოლის დირექტორის მოადგილე უკავშირდებიან სსიპ - 112-ს, აცნობებენ საგანგებო სიტუაციის თავისებურებებს, საგანგებო სიტუაციის წარმოქმნის მიზეზს, სავარაუდო მასშტაბებს, არსებულ ვითარებას.

5. უსაფრთხოების მენეჯერები ან/და სკოლის დირექტორის მოადგილე უზრუნველყოფენ სკოლის შენობაში მყოფი პირების განთავსებას უსაფრთხო ადგილას.

6. კლასის დამრიგებელი აღრიცხავს თავისი კლასის მოსწავლეებს, ადგენს და აღრიცხავს დაკარგული ადამიანების რაოდენობას და აღნიშნულის შესახებ ინფორმაციას გადასცემს შესაბამის პირებს, ასევე, უზრუნველყოფს მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის ინფორმირებას;

7. სკოლის დირექტორი ვალდებულია საგანგებო სიტუაციების შესახებ დაუყოვნებლივ შეატყობინოს უფლებამოსილ ორგანოებს.
8. საგანგებო სიტუაციის დროს, სიტუაციის გათვალისწინებით, რეკომენდებულია:
  - 8.1. გაზის, ელექტროხელსაწყოების, წყალსადენი ქსელის გათიშვა;
  - 8.2. შენობაში არსებული დოკუმენტაციის, კომპიუტერული ტექნიკის, ლაბორატორიული მოწყობილობების, ნივთების და ინვენტარის შეძლებისდაგვარად განთავსება შენობის უსაფრთხო ნაწილში.
9. გადაწყვეტილებას სასწავლო პროცესის შეჩერების, შეწყვეტის ან განახლების შესახებ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით იღებს მინისტრი, დირექტორის მიმართვის საფუძველზე.

მუხლი 11. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებები საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისათვის რისკის შემცველი გადამდები დაავადების შემთხვევის დროს

1. სკოლაში გადამდები დაავადებების შემთხვევის გამოვლენისას სკოლის დირექციის წარმომადგენელი დაუყოვნებლივ უკავშირდება სსიპ - 112-ს.
2. სკოლის დირექტორი/სკოლის დირექციის წარმომადგენელი უზრუნველყოფს დაავადებაზე საექვო ყველა პირის (ბავშვი/თანამშრომელი) იზოლირებას სხვა პირებისგან.
3. დირექტორი /სკოლის დირექციის წარმომადგენელი უზრუნველყოფს დაავადებულთან კონტაქტირებული პირების იდენტიფიცირებას და მათ იზოლირებას ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული პირებისა და სხვა პირებისაგან.
4. სკოლის წარმომადგენელი უზრუნველყოფს გადამდებ დაავადებაზე საექვო პირებზე დაკვირვებას/მეთვალყურეობას სასწრაფო დახმარების ბრიგადის მოსვლამდე, ასევე საჭიროების შემთხვევაში, უსაფრთხოების შესაბამისი ზომების დაცვით პირველადი სამედიცინო დახმარების აღმოჩენას. იგი უზრუნველყოფს სასწრაფო დახმარების ბრიგადის ინფორმირებას შემთხვევასთან დაკავშირებული ყველა ნიუანსის ხაზგასმით (მაგ, ნიშნები, ზუსტი დრო, ადგილი, გატარებული ღონისძიებები და ა.შ.) და, საჭიროების შემთხვევაში, ასრულებს მათ მითითებებს.
5. სკოლის დირექცია მომხდარის შესახებ ატყობინებს მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს/დაავადებულის ოჯახს და აწვდის მოსწავლის/პირის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ მხოლოდ გადამოწმებული ინფორმაცია.
6. დირექტორი აწვდის ინფორმაციას შესაბამის ორგანოებს.
7. სკოლის დირექტორი/წარმომადგენელი ვალდებულია უზრუნველყოს ინფორმაციის მიწოდება საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მუნიციპალური სამსახურისთვის „სამედიცინო სტატისტიკური ინფორმაციის წარმოების და მიწოდების წესის შესახებ“ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2019 წლის 25 მარტის № 01-26/ნ ბრძანების მოთხოვნათა დაცვით.
8. სკოლა უზრუნველყოფს ეპიდსაწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარებას საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მუნიციპალური სამსახურის რეკომენდაციების საფუძველზე.

9. ეპიდსაწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარების მიზნით გადაწყვეტილებას სასწავლო პროცესის შეჩერების, შეწყვეტის ან განახლების შესახებ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით იღებს მინისტრი, დირექტორის მიმართვის საფუძველზე.

მუხლი 12. სუიციდური აზრი

1. ნებისმიერი პირი, რომელსაც აქვს ინფორმაცია მოსწავლის სუიციდური აზრის შესახებ, ვალდებულია ინფორმაცია მიაწოდოს სკოლის დირექციას/კლასის დამრიგებელს.
2. ინფორმაციის მიღებისთანავე, სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ესაუბრება მოსწავლეს.
3. მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის ან ფსიქოლოგის სკოლაში გამოცხადებამდე დაუშვებელია მოსწავლის დატოვება უმეთვალყურეოდ.
4. მოსწავლის სუიციდური აზრის შესახებ ინფორმაცია არის კონფიდენციალური და მისი გამჟღავნება დასაშვებია მხოლოდ სკოლის დირექციის/კანონიერი წარმომადგენლისა და ფსიქოლოგისთვის.
5. სკოლის დირექცია ვალდებულია უზრუნველყოს ფსიქოლოგის ჩართვა, რომელიც ცალ-ცალკე ესაუბრება მოსწავლესა და მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს და ახორციელებს სიტუაციის პირველად მართვას.

მუხლი 13. სუიციდის მცდელობა

1. მოსწავლის მიერ სუიციდის მცდელობის შემსწრე ყველა პირი ვალდებულია შეეცადოს, შეაჩეროს სუიციდის მცდელობა.
2. მოსწავლის მიერ სუიციდის მცდელობის შემსწრე პირი/სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ უკავშირდება „112“-ს, ხოლო შემდგომ ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ აცნობოს სკოლის დირექციას/დამრიგებელს.
3. დაუშვებელია სუიციდის მცდელობის შემსწრე პირის მიერ სუიციდის მცდელობის მქონე მოსწავლის დატოვება უმეთვალყურეოდ სკოლის დირექციის წარმომადგენლის მოსვლამდე.
4. ექიმი/ფსიქოლოგი ვალდებული არიან დაუყოვნებლივ გამოცხადნენ შემთხვევის ადგილას და უზრუნველყონ მოსწავლისათვის პირველადი სამედიცინო დახმარების აღმოჩენა.
5. სკოლის დირექცია უზრუნველყოფს თვითმხილველი მოსწავლეების გარიდებას, მათზე მეთვალყურეობას, დამშვიდებასა და სხვა მოსწავლეებში ინფორმაციის გავრცელების შეზღუდვას.
6. დაუშვებელია სუიციდის მცდელობის მქონე მოსწავლის უმეთვალყურეოდ დატოვება, კანონიერი წარმომადგენლის ან ფსიქოლოგის მოსვლამდე.
7. სკოლის დირექცია/დამრიგებელი მომხდარის შესახებ უზრუნველყოფს ინფორმაციის მიწოდებას სუიციდის მცდელობის მქონე მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლისთვის.
8. სუიციდის მცდელობისას სკოლის დირექცია სავალდებულო წესით უზრუნველყოფს ფსიქოლოგის ჩართვას, რომელიც ცალ-ცალკე ესაუბრება სუიციდის მცდელობის მქონე მოსწავლეს, მის კანონიერ წარმომადგენელს და თვითმხილველ მოსწავლეებს და ახორციელებს სიტუაციის პირველად მართვას.

მუხლი 14. სუიციდი

1. სკოლაში სუიციდის შემთხვევაში, სუიციდის ფაქტის შემსწრე პირი ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ დაუყოვნებლივ შეატყობინოს „112“-ს, ხოლო შემდგომ სკოლის დირექციას.
2. სკოლის დირექცია/დამრიგებელი უზრუნველყოფს თვითმხილველი მოსწავლეების გარიდებას, მათზე მეთვალყურეობას, დამშვიდებასა და სხვა მოსწავლეებში ინფორმაციის გავრცელების შეზღუდვას.
3. უსაფრთხოების მენეჯერი/სკოლის დირექცია უზრუნველყოფენ შემთხვევის ადგილის დაცვას, გადაკეტვას.
4. სკოლის დირექცია სუიციდის შესახებ ატყობინებს გარდაცვლილის ოჯახის წევრებს/კანონიერ წარმომადგენლს მხოლოდ პოლიციის მიერ გარდაცვლილის იდენტიფიცირების შემდეგ.
5. სკოლის დირექცია ვალდებულია უზრუნველყოს ფსიქოლოგის ჩართვა, რომელიც ცალ-ცალკე ესაუბრება გარდაცვლილის ოჯახის წევრებს, სუიციდის თვითმხილველ მოსწავლეებსა და მათ კანონიერ წარმომადგენლებს, მასწავლებლებს და ახორციელებს სიტუაციის პირველად მართვას.

მუხლი 15. თვითდაზიანება

1. ნებისმიერი პირი, რომელსაც აქვს ინფორმაცია მოსწავლის თვითდაზიანების შესახებ, ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ დაუყოვნებლივ შეატყობინოს სკოლის დირექციას/დამრიგებელს;
2. ინფორმაციის მიღებისთანავე, სკოლის დირექცია/ კლასის დამრიგებელი ესაუბრება მოსწავლეს და იკვლევს თვითდაზიანების მიზეზს.
3. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი უზრუნველყოფს მოსწავლის თვითდაზიანების შესახებ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის ინფორმირებას.
4. საჭიროების შემთხვევაში, სკოლის დირექცია უფლებამოსილია, თვითდაზიანების ხარისხის გათვალისწინებით, უზრუნველყოს ფსიქოლოგის/ჩართვას, რომელიც ცალ-ცალკე ესაუბრება თვითდაზიანების განმახორციელებელ მოსწავლესა და კანონიერ წარმომადგენელს, მასწავლებლებს და ახორციელებს სიტუაციის პირველად მართვას.
5. მოსწავლის თვითდაზიანების შესახებ ინფორმაცია არის კონფიდენციალური და მისი გამჟღავნება დასაშვებია მხოლოდ სკოლის დირექციის/მოსწავლის კლასის დამრიგებლის/კანონიერი წარმომადგენლისა და ფსიქოლოგისთვის.

მუხლი 16. ფეთქებადი ნივთიერებების სკოლაში აღმოჩენა

1. ფეთქებადი ნივთიერებების სკოლაში აღმოჩენისას უსაფრთხოების მენეჯერი/სკოლის დირექცია ვალდებული არიან უზრუნველყონ:
  - 1.1. მოსწავლეების, მასწავლებლების და სკოლის შენობაში მყოფი სხვა პირების დაწესებულებიდან გამოყვანა და მათი უსაფრთხო ადგილას განთავსება;
  - 1.2. „112“-თან დაკავშირება და ინფორმაციის მიწოდება, ასევე რესურსცენტრის ინფორმირება;
2. თითოეული კლასის დამრიგებელი უზრუნველყოფს:

2.1. იმ პირთა აღწერას, რომლებიც ევაკუირებულ იქნენ დაწესებულების შენობიდან;

2.2. მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლების ინფორმირებას, რა დროსაც კანონიერ წარმომადგენელს აწვდის მოსწავლის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ მხოლოდ გადამოწმებული ინფორმაციას.

3. დირექტორისა და შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოებისათვის ინფორმაციის მიწოდების მიზნით, უსაფრთხოების მენეჯერები აუცილებლობის შემთხვევაში უზრუნველყოფენ ევაკუირებული მოსწავლის/მოსწავლეების მდგომარეობის შეფასებას ზეპირი ფორმით.

4. ფეთქებადი ნივთიერებების სკოლაში აღმოჩენისას სკოლა ვალდებულია მოახდინოს შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოების უპირობოდ ინფორმირება, ასევე საჭიროებისამებრ, საქმეში ჩართოს ფსიქოლოგი.

მუხლი 17. სკოლაში ფეთქებადი ნივთიერებების არსებობის შესახებ შეტყობინება

1. ანონიმური ზარის განხორციელებისას, რომლითაც ხდება სკოლაში ფეთქებადი ნივთიერებების არსებობის შესახებ შეტყობინება, სკოლა ვალდებულია ფაქტის შესახებ პირველ რიგში, აცნობოს სსიპ - 112-სა და შესაბამის რაიონულ საგანმანათლებლო რესურსცენტრს.

2. სკოლა ვალდებულია განახორციელოს მოსწავლეთა და სკოლაში მყოფი დასაქმებული პირების, ასევე ვიზიტორების ევაკუირება სკოლგის შენობიდან. ევაკუაციის პროცესი უნდა ჩატარდეს მშვიდ და უსაფრთხო გარემოში, უნდა შეფასდეს თითოეული მოსწავლის ჯანმრთელობის მდგომარეობა.

3. ფეთქებადი ნივთიერებების სკოლაში აღმოჩენისას თითოეული კლასის დამრიგებელი უზრუნველყოფს იმ პირთა აღწერას, რომლებიც ევაკუირებულ იქნენ დაწესებულების შენობიდან.

4. სკოლის დირექცია ვალდებულია დაუკავშირდეს ევაკუირებული მოსწავლეების კანონიერ წარმომადგენლებს და შეატყობინონ მომხდარი ფაქტი.

5. საჭიროების შემთხვევაში, სკოლა ვალდებულია საქმეში ჩართოს ფსიქოლოგი.

მუხლი 18. მოსწავლის მიერ საქართველოს კანონმდებლობით აკრძალული ნივთის, სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის იარაღის ქონა, ასევე იმ საგნის ქონა, რომელსაც სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის კვალი ატყვია, სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენით მოპოვებული ნივთისა და ფასეულობის, აგრეთვე იმ საგნისა და დოკუმენტის ქონა, რომლებიც საჭიროა სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის გარემოებათა გასარკვევად

1. ნებისმიერი პირი ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეატყობინოს სკოლის დირექციას მოსწავლის მიერ საქართველოს კანონმდებლობით აკრძალული ნივთის, სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის იარაღის ქონის შესახებ, ასევე იმ საგნის ქონის შესახებ, რომელსაც სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის კვალი ატყვია, სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენით მოპოვებული ნივთისა და ფასეულობის,

აგრეთვე იმ საგნისა და დოკუმენტის ქონის შესახებ, რომლებიც საჭიროა სავარაუდო დისციპლინური გადაცდომის/სამართალდარღვევის ჩადენის გარემოებათა გასარკვევად.

2. უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც გარემოებები მიუთითებს მოსწავლის მიერ სკოლის შინაგანაწესის შესაძლო დარღვევაზე ან/და შესაძლო სამართალდარღვევაზე და არსებობს საკმარისი საფუძველი ვარაუდისათვის, რომ უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერების შედეგად გამოვლინდება სკოლის შინაგანაწესით გათვალისწინებული დისციპლინური გადაცდომა ან/და შესაძლო სამართალდარღვევა.

3. დაუშვებელია მოსწავლის მიერ ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ნივთის გადამალვა ან/და რაიმე ფორმით განადგურება. უსაფრთხოების მენეჯერები ვალდებული არიან მიიღონ შესაბამისი ზომები მოსწავლის აღნიშნული ქმედების თავიდან ასაცილებლად.

4. უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერების უფლებამოსილება აქვს იმავე სქესის პირს, რომელიც განისაზღვრება დირექტორის ბრძანებით.

5. სკოლაში უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მიზნით დასაშვებია უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერება მეტალოდეტექტორით, რომლის მიზანია უსაფრთხოების მენეჯერის მიერ ამ მუხლის პირველი პუნქტში მითითებული ნივთის, ფასეულობის, დოკუმენტის აღმოჩენა.

6. უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერება ტარდება სკოლის დირექტორის მიერ ბრძანებით განსაზღვრული იმავე სქესის პირის მიერ სკოლის დირექციის წარმომადგენლის თანდასწრებით. ეს შეიძლება იყოს კლასის დამრიგებელი, უსაფრთხოების მენეჯერი ან/და დირექციის სხვა წარმომადგენელი. უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერება არ ტარდება ჯგუფურად. ის უნდა ჩატარდეს ინდივიდუალურად, თითოეულ მოსწავლესთან ცალცალკე.

6. უკონტაქტო ზედაპირულ დათვალიერებას წინ უნდა უსწრებდეს მოსწავლის გაფრთხილება უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერების შესახებ და მოწოდება, რომ ნებაყოფლობით, ყოველგვარი შემოწმების გარეშე, ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ნივთები გადასცეს პირს, რომელმაც უნდა ჩაატაროს უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერება.

7. უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერებისას პასუხისმგებელი პირი ვალდებულია:

7.1. იმოქმედოს მოსწავლის საუკეთესო ინტერესების გათვალისწინებით და მოსწავლის ღირსების სრული დაცვით;

7.2. მოსწავლეს არ შეუზღუდოს იმ ნივთებით სარგებლობა, რომელიც არ აფერხებს უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერების მიმდინარეობას, ასევე, არ ჩამოართვას ის ნივთები, რომელიც არ წარმოადგენდა უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერების განხორციელების მიზანს;

7.3. უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერება არ ჩაატაროს ჯგუფურად.

8. უკონტაქტო დათვალიერების დროს დგება შესაბამისი ოქმი, დანართი №1-ის შესაბამისად.

9. უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერების შედეგად აღმოჩენილი ნივთები უსაფრთხოების მენეჯერის მიერ გადაეცემა მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს ან სამართალდამცავ ორგანოს, ნივთის/საგნის ხასიათის გათვალისწინებით. თუ მოსწავლის მიერ წარმოდგენილია ან უსაფრთხოების მენეჯერის მიერ აღმოჩენილია იმგვარი სავარაუდო

კანონსაწინააღმდეგო ნივთები, რომლის მოსწავლის მიერ ფლობაზე რეაგირებაც საქართველოს კანონმდებლობით სამართალდამცავი ორგანოს კომპეტენციაა, უსაფრთხოების მენეჯერი დაუყოვნებლივ აცნობებს სამართალდამცავ ორგანოს.

10. მოსწავლისათვის ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ნივთის აღმოჩენის შემთხვევაში, სკოლის დირექცია ვალდებულია დაიწყოს მოსწავლის მიმართ დისციპლინური წარმოება სკოლის შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტებით დადგენილი წესით.

11. საჭიროების შემთხვევაში, უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერების ჩატარებისას სკოლა ვალდებულია პროცესში ჩართოს სკოლის ფსიქოლოგი.

მუხლი 19. მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის სხვა თანამშრომლის მიერ ალკოჰოლის ან/და ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების, ფსიქოტროპული ნივთიერების, მისი ანალოგის ან ძლიერმოქმედი ნივთიერების შეტანა, რეალიზაცია, მოხმარება სკოლის ტერიტორიაზე ან/და მათი ზემოქმედების ქვეშ ყოფნა

1. ნებისმიერი პირი, რომლისთვისაც ცნობილია მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის სხვა თანამშრომლის მიერ ალკოჰოლის ან/და ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების, ფსიქოტროპული ნივთიერების, მისი ანალოგის ან ძლიერმოქმედი ნივთიერების შეტანის, რეალიზაციის, მოხმარების სკოლის ტერიტორიაზე ან/და მათი ზემოქმედების ქვეშ ყოფნის ფაქტი, ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს სკოლის დირექციას.

2. იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს საკმარისი საფუძველი ვარაუდისთვის, რომ მოსწავლეს აქვს ალკოჰოლი ან/და ნარკოტიკული საშუალება, მისი ანალოგი, პრეკურსორი, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერება, ფსიქოტროპული ნივთიერება, მისი ანალოგი ან ძლიერმოქმედი ნივთიერება სკოლის დირექცია უფლებამოსილია განახორციელოს მოსწავლის უკონტაქტო ზედაპირული დათვალიერება.

3. იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს საკმარისი საფუძველი ვარაუდისთვის, რომ მოსწავლეს/მასწავლებელს/სკოლის სხვა თანამშრომელს (გარდა ექიმის დანიშნულისა) აქვს ნარკოტიკული საშუალება, მისი ანალოგი, პრეკურსორი, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერება, ფსიქოტროპული ნივთიერება, მისი ანალოგი ან ძლიერმოქმედი ნივთიერება სკოლის დირექცია ვალდებულია დაუყოვნებლივ დაუკავშირდეს სსიპ - 112-ს და მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს.

4. ამ მუხლით გათვალისწინებული დარღვევის არსებობისას, სკოლა ვალდებულია საჭიროებისამებრ, საქმეში ჩართოს ფსიქოლოგი.

მუხლი 20. მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესზე გამოუცხადებლობა ან/და დაგვიანება საპატიო მიზეზის გარეშე, იმ შემთხვევაში, როდესაც აღნიშნულის შესახებ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი არ არის ინფორმირებული

1. საპატიო მიზეზით მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესზე გამოუცხადებლობის ან/და დაგვიანების შესახებ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი ვალდებულია შეატყობინოს მოსწავლის კლასის დამრიგებელს;

2. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესზე გამოუცხადებლობის ან/და დაგვიანების შესახებ შესაბამისი საგნის მასწავლებელი არ არის ინფორმირებული, შესაბამისი საგნის მასწავლებელი მოსწავლის დაგვიანების/საგაკვეთილო პროცესზე გამოუცხადებლობის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობებს კლასის დამრიგებელს, რომელიც ვალდებულია მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს შეატყობინოს აღნიშნული ფაქტის შესახებ და დაადგინოს გამოუცხადებლობის მიზეზი.
3. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი არ არის ინფორმირებული მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესზე გამოუცხადებლობის ან/და დაგვიანების შესახებ, კლასის დამრიგებელი ვალდებულია აღნიშნული აცნობოს სკოლის დირექციას.
4. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლე არ გამოცხადდა საგაკვეთილო პროცესზე და აღნიშნულის შესახებ არ არის ინფორმირებული მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი, ამასთან ვერ ხერხდება მოსწავლის ადგილსამყოფლის დადგენა ან/და მოსწავლესთან დაკავშირება, სკოლის დირექცია ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეატყობინოს სსიპ - 112-ს.
5. მოსწავლის დაგვიანების/საგაკვეთილო პროცესზე გამოუცხადებლობის შემთხვევაში, სკოლა ვალდებულია საჭიროებისამებრ, საქმეში ჩართოს ფსიქოლოგი.
6. თუ საკითხის შესწავლის შედეგად გაჩნდა საფუძვლიანი ეჭვი, რომ მოსწავლის სკოლაში გამოუცხადებლობა/დაგვიანება გახდა მიზეზი არასრულწლოვნის სწავლის უფლების შეზღუდვისა, სკოლის დირექტორი ფაქტის შესახებ ავსებს ბავშვთა დაცვის მიმართვის ბარათს „ბავშვთა დაცვის მიმართვიანობის (რეფერირების) პროცედურების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 12 სექტემბრის №437 დადგენილების შესაბამისად.

მუხლი 21. მოსწავლის მიერ საგაკვეთილო/სასწავლო პროცესის მიმდინარეობისას კლასის ან/და სკოლის დატოვება შესაბამისი საფუძვლისა და ნებართვის გარეშე

1. მოსწავლის მიერ საგაკვეთილო/სასწავლო პროცესის მიმდინარეობისას კლასის ან/და სკოლის დატოვება დაუშვებელია ნებართვის გარეშე.
2. მოსწავლის მიერ საგაკვეთილო/სასწავლო პროცესის მიმდინარეობისას ნებართვის გარეშე კლასის ან/და სკოლის დატოვების შესახებ ინფორმაციას შესაბამისი საგნის მასწავლებელი/ნებისმიერი პირი დაუყოვნებლივ აწვდის კლასის დამრიგებელს.
3. მოსწავლის მიერ საგაკვეთილო/სასწავლო პროცესის მიმდინარეობისას შესაბამისი საფუძვლისა და ნებართვის გარეშე კლასის ან/და სკოლის დატოვების შესახებ კლასის დამრიგებელი დაუყოვნებლივ ატყობინებს მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს და საჭიროებისამებრ, საქმეში რთავს სკოლის ფსიქოლოგს.
4. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის მხრიდან ვერ ხორციელდება მოსწავლის ადგილსამყოფლის დადგენა, სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ ატყობინებს სსიპ - 112-ს.

მუხლი 22. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ნებისმიერი სახის ძალადობა

1. ნებისმიერი პირი ვალდებულია მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ნებისმიერი სახის ძალადობის ჩადენის ფაქტის ცოდნის ან ასეთის ეჭვის შემთხვევაში, აღნიშნულის შესახებ ინფორმაცია მიაწოდოს სკოლის დირექციას.

2. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ძალადობის შესაძლო შემთხვევები:
  - 2.1. მოსწავლის ძალადობა მოსწავლის მიმართ;
  - 2.2. მოსწავლის მიმართ ძალადობა უცხო პირის მხრიდან;
  - 2.3. მოსწავლის მიმართ ძალადობა მასწავლებლის მხრიდან;
  - 2.4. მოსწავლის მიმართ ძალადობა სკოლის თანამშრომლის მხრიდან;
  - 2.5. ოჯახში ძალადობა.
3. ამ მუხლით გათვალისწინებული ძალადობის თითოეულ შემთხვევაში სკოლის დირექცია ვალდებულია უზრუნველყოს ფსიქოლოგის დახმარების ხელმისაწვდომობა. ფსიქოლოგი ცალ-ცალკე ესაუბრება მოსწავლესა და მის კანონიერ წარმომადგენელს და ახორციელებს სიტუაციის პირველად მართვას;
4. ამ მუხლის მე-2 პუნქტის 2.5. ქვეპუნქტის (ოჯახში ძალადობა) გარდა, მოსწავლის მიმართ ძალადობის განხორციელების შემთხვევაში, სკოლის დირექცია ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეატყობინოს ფაქტის შესახებ მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს. სკოლა ვალდებულია მოახდინოს მოძალადე პირისა და მოსწავლის განცალკევება, რაზედაც დგება შესაბამისი ოქმი დანართი №2-ის შესაბამისად.
5. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ამ მუხლით გათვალისწინებული ძალადობის განხორციელების შემთხვევაში, დირექცია იღებს შიდა სასკოლო დოკუმენტაციით დადგენილ ზომებს, კერძოდ ავსებს ბავშვთა დაცვის მიმართვის ბარათს „ბავშვთა დაცვის მიმართვიანობის (რეფერირების) პროცედურების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 12 სექტემბრის №437 დადგენილების შეესაბამისად.
6. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ძალადობის განხორციელების შემთხვევაში, სკოლის დირექცია ფაქტის შესახებ დაუყოვნებლივ ატყობინებს სსიპ - 112-ს.

მუხლი 23. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ჩადენილი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსითა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული ნებისმიერი სამართალდარღვევა

1. ნებისმიერი პირი ვალდებულია მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსითა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული ნებისმიერი სამართალდარღვევის ან/და სავარაუდო სამართალდარღვევის ჩადენის ფაქტის ცოდნის შემთხვევაში, აღნიშნულის შესახებ ინფორმაცია მიაწოდოს სკოლის დირექციას.
2. სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ უკავშირდება სსიპ - 112-ს.
3. სკოლის დირექცია, შესაძლებლობის შემთხვევაში, უზრუნველყოფს სამართალდარღვევის აღკვეთასა და სამართალდარღვევის ადგილის შემოსაზღვრას.
4. აუცილებლობის შემთხვევაში, სკოლის დირექცია უზრუნველყოფს სამართალდარღვევის თვითმხილველი მოსწავლეების გარიდებას, მათზე მეთვალყურეობას და სხვა მოსწავლეებში ინფორმაციის გავრცელების შეზღუდვას.
5. სკოლის დირექცია უზრუნველყოფს დამრღვევი/დაზარალებული/თვითმხილველი მოსწავლეების კლასის დამრიგებლებისათვის ინფორმაციის შეტყობინებას, რომელიც თავის მხრივ ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ ინფორმაცია მიაწოდოს დამრღვევი/დაზარალებული/თვითმხილველი მოსწავლეების კანონიერ წარმომადგენლებს.

6. სკოლის დირექცია, საჭიროების შემთხვევაში, უზრუნველყოფს ფსიქოლოგის ჩართვას, რომელიც ცალ-ცალკე ესაუბრება მოსწავლესა და მის კანონიერ წარმომადგენელს და ახორციელებს სიტუაციის პირველად მართვას.

მუხლი 24. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ბულინგის ან კიბერბულინგის ჩადენა

1. ნებისმიერი პირი ვალდებულია მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ბულინგის ან კიბერბულინგის ჩადენის ფაქტის ცოდნის შემთხვევაში, აღნიშნულის შესახებ ინფორმაცია მიაწოდოს სკოლის დირექციას.
2. სკოლის დირექცია ვალდებულია დაადგინოს ბულინგის/კიბერბულინგის მიზეზები, გაესაუბროს ყველა ჩართულ მხარეს და შეიმუშავონ პრობლემის მოგვარების გზები.
3. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ბულინგის ან კიბერბულინგის ჩადენის ფაქტის ჩადენის შემთხვევაში, თუ ქმედება შეიცავს დანაშაულის ნიშნებს, სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ უკავშირდება სსიპ - 112-ს.
4. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ბულინგის ან კიბერბულინგის ჩადენის ფაქტის შემთხვევაში სკოლამ უნდა ჩართოს ფსიქოლოგი;
5. დაუშვებელია ბულინგის/კიბერბულინგის ფაქტის იგნორირება. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია უზრუნველყოს კონფლიქტის მოგვარების დროს სიტუაციის მიუკერძოებლად შეფასება და უზრუნველყონ მხარეებს შორის შემდგომი კონფრონტაციის არიდება.
6. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია დააკვირდეს როგორც ბულინგის/კიბერბულინგის გამტარებელს, ასევე მოსწავლეს, რომლის მიმართაც განხორციელდა ბულინგი/კიბერბულინგი.
7. სკოლის დირექცია ვალდებულია მიაწოდოს ინფორმაცია ბულინგის/კიბერბულინგის გამტარებელი მოსწავლისა და იმ მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს, რომლის მიმართაც განხორციელდა ბულინგი/კიბერბულინგი.

მუხლი 25. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ განხორციელებული დისკრიმინაცია ნებისმიერი ნიშნის მიხედვით

1. ნებისმიერი პირი ვალდებულია მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ნებისმიერი ნიშნის მიხედვით დისკრიმინაციის განხორციელების შემთხვევაში, აღნიშნულის შესახებ ინფორმაცია მიაწოდოს სკოლის დირექციას.
2. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია დაადგინოს მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ განხორციელებული დისკრიმინაციის მიზეზები, გაესაუბრონ ყველა ჩართულ მხარეს და შეიმუშაოს პრობლემის მოგვარების გზები.
3. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ ნებისმიერი ნიშნის მიხედვით დისკრიმინაციის განხორციელების შემთხვევაში, თუ ქმედება შეიცავს დანაშაულის ნიშნებს, სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ უკავშირდება სსიპ - 112-ს.
4. დაუშვებელია მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ განხორციელებული დისკრიმინაციის ფაქტის იგნორირება. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია უზრუნველყოს სიტუაციის მიუკერძოებლად შეფასება და უზრუნველყოს მხარეებს შორის შემდგომი კონფრონტაციის არიდება.

5. მოსწავლის მიერ/მოსწავლის მიმართ დისკრიმინაციის განხორციელების შემთხვევაში, სკოლამ საჭიროების შემთხვევაში უნდა ჩართოს ფსიქოლოგი;
6. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია დააკვირდეს როგორც დისკრიმინაციის განმახორციელებელ მოსწავლეს, ასევე მოსწავლეს, რომლის მიმართაც განხორციელდა დისკრიმინაცია.
7. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებული არიან მიაწოდონ ინფორმაცია დისკრიმინაციის განმახორციელებელი მოსწავლისა და იმ მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს, რომლის მიმართაც განხორციელდა დისკრიმინაცია.
8. იმ შემთხვევაში, თუ ვერ ხორციელდება მოსწავლის ადგილსამყოფლის დადგენა, სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ ატყობინებს სსიპ - 112-ს.

მუხლი 26. მოსწავლის დესტრუქციული ქცევა

1. მოსწავლის დესტრუქციული ქცევაა გაკვეთილის ჩაშლის მცდელობა, ასევე სკოლის დირექციის წარმომადგენლის, მასწავლებლისა და სკოლაში დასაქმებული სხვა პირების კანონიერი მოთხოვნისადმი მოსწავლის დაუმორჩილებლობა.
2. თუ მოსწავლე ამა თუ იმ ფორმით ხელს უშლის საგაკვეთილო პროცესს, არ ითვალისწინებს მასწავლებლის შენიშვნებს, მასწავლებელი ვალდებულია მაქსიმალურად შეეცადოს მის სასწავლო პროცესში ჩართვას. თუ ვერ მოხერხდა მოსწავლის ქცევის დარეგულირება, მასწავლებელი იძახებს სკოლის დირექციის წარმომადგენელს და მოსწავლეს მათი თანხლებით ატოვებინებს საგაკვეთილო პროცესს.
3. დაუშვებელია საგაკვეთილო პროცესიდან მოსწავლეების ჯგუფურად გაშვება.
4. სკოლის დირექცია ფაქტის შესახებ ინფორმაციას აწვდის მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს.
5. გაკვეთილის დასრულებამდე/მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის მოსვლამდე მოსწავლე უნდა იმყოფებოდეს სკოლის დირექციის მეთვალყურეობის ქვეშ.
6. სკოლის დირექციის წარმომადგენლის, მასწავლებლისა და სკოლაში დასაქმებული სხვა პირების კანონიერი მოთხოვნისადმი მოსწავლის დაუმორჩილებლობის შემთხვევაში სკოლის დირექცია ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს.
7. მოსწავლის მიერ საგაკვეთილო პროცესის ჩაშლის ან სკოლის დირექციის წარმომადგენლის, მასწავლებლისა და სკოლაში დასაქმებული სხვა პირების კანონიერი მოთხოვნისადმი მოსწავლის დაუმორჩილებლობის შემთხვევაში, სკოლამ საჭიროების შემთხვევაში უნდა ჩართოს ფსიქოლოგი;
8. მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის სკოლაში გამოცხადებამდე სკოლის დირექცია ვალდებულია მოსწავლე არ დატოვოს უმეთვალყურეოდ.
9. იმ შემთხვევაში, თუ ვერ ხორციელდება მოსწავლის ადგილსამყოფლის დადგენა, სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ ატყობინებს სსიპ - 112-ს.

მუხლი 27. მოსწავლის მიერ ფულის/ნივთის უნებართვოდ აღება, ფულის შეგროვება, ფულის/ნივთის სხვა მოსწავლისათვის იძულების ნებისმიერი ფორმით გამორთმევა

1. მოსწავლის მიერ ფულის/ნივთის უნებართვოდ აღების, ფულის/ნივთის სხვა მოსწავლისათვის იძულების ნებისმიერ ფორმით გამორთმევის შესახებ ინფორმაციის ფლობის შემთხვევაში, ნებისმიერი პირი ვალდებულია ინფორმაცია მიაწოდოს სკოლის დირექციის წარმომადგენელს.
2. იმ შემთხვევაში, თუ ფაქტი შეიცავს დანაშაულის ნიშნებს, სკოლის დირექციის წარმომადგენელი დაუყოვნებლივ უკავშირდება სსიპ - 112-ს.
3. მოსწავლის მიერ ფულის/ნივთის უნებართვოდ აღების, ფულის/ნივთის სხვა მოსწავლისათვის იძულების ნებისმიერ ფორმით გამორთმევის შემთხვევაში, სკოლამ საჭიროების შემთხვევაში უნდა ჩართოს ფსიქოლოგი;
4. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია დაადგინოს მოსწავლის მიერ ფულის/ნივთის უნებართვოდ აღების, ფულის/ნივთის სხვა მოსწავლისათვის იძულების ნებისმიერი ფორმით გამორთმევის შესახებ ფაქტთან დაკავშირებული ყველა გარემოება, მიზეზები, გაესაუბროს ყველა ჩართულ მხარეს და შეიმუშაოს პრობლემის მოგვარების გზები.
5. დაუშვებელია მოსწავლის მიერ ფულის/ნივთის უნებართვოდ აღების, ფულის/ნივთის სხვა მოსწავლისათვის იძულების ნებისმიერ ფორმით გამორთმევის ფაქტის იგნორირება. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია სიტუაცია შეაფასოს მიუკერძოებლად და უზრუნველყოს მხარეებს შორის შემდგომი კონფრონტაციის არიდება.
6. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია დააკვირდეს მხარეებს სიტუაციის მოგვარების შემდეგაც. თუ მოსწავლე შემთხვევის შემდეგ სკოლაში არ დადის, სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ადგენს მიზეზს და შეიმუშავებს გეგმას მისი სასწავლო პროცესში დაბრუნებისათვის.
7. სკოლის დირექცია/კლასის დამრიგებელი ვალდებულია დაუყოვნებლივ მიაწოდოს ინფორმაცია სიტუაციაში მონაწილე მოსწავლეების კანონიერ წარმომადგენლებს.

მუხლი 28. მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის თანამშრომლის/სკოლის ქონების ხელყოფა

1. ნებისმიერი პირი, რომელსაც აქვს ინფორმაცია მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის თანამშრომლის/სკოლის ქონების ხელყოფის შესახებ, ვალდებულია დაუყოვნებლივ აცნობოს სკოლის დირექციას.
2. მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის თანამშრომლის/სკოლის ქონების ხელყოფი მოსწავლის დადგენის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ დაუკავშირდნენ მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს, რომელიც ვალდებულია შესაბამის პირს აუნაზღაუროს მიყენებული ზიანი. სკოლის ქონების ხელყოფისა და ანაზღაურების საკითხი რეგულირდება სკოლის შინაგანაწესით.
3. ამ მუხლით გათვალისწინებული დარღვევის არსებობისას, სკოლა ვალდებულია საჭიროებისამებრ, საქმეში ჩართოს ფსიქოლოგი.
4. მოსწავლის/მასწავლებლის/სკოლის თანამშრომლის/სკოლის ქონების ხელყოფის შემთხვევა თუ შეიცავს დანაშაულის ნიშნებს, სკოლის დირექცია დაუყოვნებლივ უკავშირდება სსიპ - 112-ს.

მუხლი 29. უფლებამოსილი პირების მიერ ფიზიკური ძალის გამოყენების წესი

1. საზოგადოებრივი წესრიგისა და დისციპლინის დაცვაზე პასუხისმგებელი პირები, უსაფრთხოების მენეჯერები უფლებამოსილნი არიან წინამდებარე მუხლით განსაზღვრულ შემთხვევებში გამოიყენონ ფიზიკური ძალა, თუკი ამგვარი ძალის გამოყენების გარეშე შეუძლებელი იყო ლეგიტიმური მიზნის მიღწევა.
2. უფლებამოსილი პირების მიერ ფიზიკური ძალის გამოყენება მიიჩნევა ლეგიტიმური მიზნის მისაღწევ ერთადერთ და აუცილებელ საშუალებად, თუ:
  - ა) სახეზეა საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სამართალდარღვევის აღკვეთის შემთხვევა;
  - ბ) საფრთხე ემუქრება სკოლაში და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე მყოფი პირების სიცოცხლეს ან/და ჯანმრთელობას;
  - გ) თუ სახეზეა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სამართალდამცავი ორგანოსათვის წარსადგენად დამნაშავის შეპყრობის შემთხვევა.
3. ფიზიკური ძალის გამოყენებისას აუცილებელია შესაბამისი ოქმის შედგენა, დანართი №3-ის მიხედვით.
4. დაუშვებელია ფიზიკური ძალა გამოყენებულ იქნას შშმ პირების ან/და ფეხმძიმე ქალების მიმართ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც საფრთხე ექმნება თავად საზოგადოებრივი წესრიგისა და დისციპლინის დაცვაზე პასუხისმგებელი პირების ან/და სხვა პირთა სიცოცხლეს და ჯანმრთელობას.
5. მოსწავლის მიმართ ფიზიკური ძალის გამოყენების აუცილებლობის შემთხვევაში სკოლის დირექცია ვალდებულია დაუყოვნებლივ აცნობოს მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს.

თავი IV. დარღვევის აღრიცხვა და შეფასება

მუხლი 30. დარღვევის აღრიცხვის წესი და შეფასება

1. სკოლის დირექცია ვალდებულია სკოლის ტერიტორიაზე გამოვლენილი დარღვევაზე მიიღოს სკოლის შინაგანაწესით დადგენილი ზომები;
2. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის პირობების შესრულების შემოწმება უნდა განხორციელდეს პერიოდულად, სკოლის დირექტორის მიერ. სავალდებულო წესით უნდა განხორციელდეს სკოლაში ძალადობის რისკის შეფასება და მისი არსებობის შემთხვევაში, აუცილებელი დაიგეგმოს განსახორციელებელი ღონისძიებები.

თავი V. სკოლის ვიდეოთვალთვალის სისტემით აღჭურვის, ადმინისტრირების, პერსონალურ მონაცემთა შეგროვების, დამუშავების, შენახვისა და გამოყენების წესი

მუხლი 31. სკოლის ვიდეოთვალთვალის სისტემით აღჭურვის წესი

1. სკოლა უზრუნველყოფს შიდა და გარე პერიმეტრის კონტროლს ვიდეოსათვალთვალ კამერებით.
2. ცენტრალური და სათადარიგო შემოსასვლელების გასაკონტროლებლად დამონტაჟებულია უსაფრთხოების ვიდეო კამერები, რომლებიც შეესაბამება „აზარტული და სხვა მომგებიანი თამაშობების (გარდა წამახალისებელი გათამაშებისა) ადგილებზე და გარე პერიმეტრზე ვიდეომეთვალყურეობის სისტემებისა და მათი დამონტაჟება-ექსპლოატაციის

წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2007 წლის 29 აგვისტოს №1143 ბრძანებით განსაზღვრულ ვიდეომეთვალყურეობის სისტემებსა და მათი დამონტაჟება-ექსპლუატაციის წესებს და სტანდარტებს. სულ სკოლის ორივე კორპუსის შიდა და გარე პერიმეტრის კონტროლი ხორციელდება 16-16, ჯამურად 32 ერთეული ვიდეო კამერით.

3. სკოლის შიდა პერიმეტრზე განთავსებული ვიდეოთვალთვალის სისტემა უზრუნველყოფს სკოლის ყველა დერეფნის, შესასვლელისა (ფოიე) და კიბის უჯრედის ვიდეოდაკვირვებისა და იქ მყოფი პირების ვიზუალურად დანახვისა და იდენტიფიკაციის შესაძლებლობას.

4. დაუშვებელია ვიდეოთვალთვალის განხორციელება ან/და აუდიო ჩაწერა სკოლის საპირფარეოში, გამოსაცვლელ ოთახებში, საკლასო ოთახებში და სამასწავლებლოში.

5. სკოლის გარე პერიმეტრზე განთავსებული ვიდეოთვალთვალის სისტემა უზრუნველყოფს სკოლის გარე პერიმეტრის სრულად ვიდეოდაკვირვებისა და იქ მყოფი პირების ვიზუალურად დანახვისა და იდენტიფიკაციის შესაძლებლობას.

6. სკოლა ზრუნავს სკოლის ვიდეოთვალთვალის სისტემის გამართულ ფუნქციონირებაზე და უზრუნველყოს ყველა იმ ხარვეზის გამოსწორება და პრობლემის გადაწყვეტა, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას უსაფრთხოების მენეჯერების მიერ ვიდეოთვალთვალის სისტემით სარგებლობისას.

მუხლი 32. მოსწავლეთა უსაფრთხოების მიზნით ვიდეო თვალთვალთვალის განხორციელების წესი

1. ვიდეოთვალთვალის განხორციელების მიზანი:

1.1 მუდმივი ზედამხედველობა და სასწავლო პროცესის ნორმალურ პირობებში წარმართვის პროცესის კონტროლი;

1.2 მასწავლებლების/მოსწავლეთა მხრიდან მოსწავლეებზე ძალადობის ფაქტების დროულად და სრულყოფილად გამოვლენა და დაუყოვნებლივი, ეფექტური რეგირება;

1.3 მოსწავლეთა და სკოლის პერსონალის უსაფრთხოების დაცვა;

1.4 არასრულწლოვანთა მავნე ზეგავლენისაგან დაცვა.

2. ვიდეოსათვალთვალო სისტემის ყოველდღიურ გამოყენებას და ადმინისტრირებას უზრუნველყოფენ უსაფრთხოების მენეჯერები, სკოლის დირექტორის მეთვალყურეობის ქვეშ.

3. ვიდეოჩანაწერი ინახება სკოლაში არსებულ მყარ დისკზე. გამომდინარე იქედან, რომ არ არსებობს სხვა რაიმე სახის არქივი, აღნიშნული მოცულობის შევსების პარალელურად ხდება ახალი ინფორმაციის/მასალის გადაწერა ძველ/წინა ჩანაწერზე. აქედან გამომდინარე, შიდა პერიმეტრის ჩანაწერის შენახვა არ ხდება 45 დღეზე მეტი ვადით, გარდა გარე კამერებისა, რომლებიც ინახება 30 დღის ვადით, ჩანაწერი არსებობს მყარ დისკზე იმ დრომდე, ვიდრე არ მოხდება მასზე ახალი ინფორმაციის გადაწერა;

4. ვიდეოჩანაწერზე წვდომა გააჩნიათ დირექტორს, უსაფრთხოების მენეჯერებს ან/და სკოლის დირექტორის მოადგილეს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ფარგლებში. აღნიშნული ინფორმაციის დამუშავება ხდება მხოლოდ სკოლაში უსაფრთხო

გარემოს დაცვისა და სასწავლო პროცესის მონიტორინგის მიზნით და მკაცრად კონტროლდება მისი კონფიდენციალობა.

5. საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესის შესაბამისად, სკოლაში მიმდინარე ვიდეო მეთვალყურეობასთან დაკავშირებით, სპეციალური გამაფრთხილებელი ნიშნების მეშვეობით ინფორმირებულია ყველა სუბიექტი.

მუხლი 33. პერსონალურ მონაცემთა შეგროვების, დამუშავების, შენახვისა და გამოყენების წესი

1. მშობლისა და მოსწავლის პერსონალური მონაცემები/ინფორმაცია, რომელიც სკოლისთვის ცნობილი გახდა საგანმანათლებლო მომსახურების ხელშეკრულების გაფორმებისა და საგანმანათლებლო/სასწავლო პროცესში, სკოლის მიერ მუშავდება და გამოიყენება საჭიროებისამებრ მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილ ფარგლებში.

2. სასკოლო ან/და არასასკოლო აქტივობების მიმდინარეობის პროცესში განხორციელებული ფოტო, ვიდეო გადაღების გზით მოპოვებულ პერსონალურ ინფორმაციას სკოლა ამუშავებს, ინახავს ან/და იყენებს საჭიროებისამებრ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

თავი VI. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის წესისა და პირობების დამტკიცების წესი

მუხლი 34. უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის წესისა და პირობების დამტკიცებისა და მასში ცვლილებების შეტანის წესი

1. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან შეთანხმებით უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის წესსა და პირობებს ამტკიცებს დირექტორი.

2. წინამდებარე წესში განხორციელებულ ყველა ცვლილებას ამტკიცებს დირექტორი საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან შეთანხმებით.